

עורך: עו"ד גלעד נרקיס

מומחה בתחום הבנקאות, חדלות הפירעון והאשראי החוץ בנקאי. מחבר הספרים: פרקים בדיני בנקאות, חוק אשראי הוגן, והחזזה הבנקאי כחזזה יחס. יו"ר (משותף) של ועדת בנקאות, לשכת עו"ד.

פודקאסטים בתחום הבנקאות וחדלות הפירעון

הבנק מאיים לתבוע? סכסוך מול הבנק? כך נכון להתנהל
עו"ד גלעד נרקיס, בפודקאסט שמפרט מתי כדאי ללכת 'ראש בראש' עם הבנק ולנהל הליך משפטי, ומתי לא, וגם, כיצד יש להגיב למכתבי התראה ותביעה הנשלחים מהבנק?

[<< לחץ כאן להאזנה](#)

"להכיר את ההליך של כשיטת רגל וחדלות פירעון לפני שנכנסים אליו"

עו"ד גלעד נרקיס, בפודקאסט בו הוא מפרט כיצד מתבצע התהליך, מה הן המשמעויות שלו, כיצד נכון להתנהל תוך כדי התהליך וכן כיצד ניתן להימנע ממנו ולחסוך את ההליך המורכב הזה. עו"ד נרקיס גם מפרט אודות הליכי הסדר לתאגידים במסגרת הליך משפטי

[<< לחץ כאן להאזנה](#)

לאומי, אשר חסם את הפעילות בו בעקבות העברות כספיים לגורמים מחוץ לישראל במהלך תקופת מלחמת חרבות ברזל. העמותה ביקשה מבית המשפט סעד זמני שיאפשר לה להמשיך בפעילותה, וטענה כי העברות הכספיים היו למטרות הומניטריות ולא למימון טרור. לטענתה, חסימת החשבון פוגעת בפעילותה השוטפת ובציפיותיה הלגיטימיות כלקוחה, שכן עד למועד החסימה, הבנק לא הביע כל הסתייגות.

בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהגישה העמותה וקבע כי לערכאה הדיונית יש שיקול דעת רחב במתן סעדים זמניים, וכי התערבות במקרים אלה תיעשה רק בנסיבות חריגות. נקבע כי החובה להעניק שירותים בנקאיים אינה מוחלטת, ותאגיד בנקאי רשאי לסרב להעניקם אם יש "טעם סביר" לכך, בהתאם לסעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). במקרה זה, חשש ממשי לשימוש בחשבון

למימון טרור מהווה טעם כזה, ומצדיק את חסימתו. עוד נקבע כי סעד זמני שיש בו שינוי מצב קיים יינתן רק במקרים חריגים בהם הוכח כי הוא חיוני למניעת נזק קשה או נזק שאינו ניתן לפיצוי כספי. באשר למאזן הנוחות, נפסק כי אין באפשרות העמותה להוכיח שהיא לא תוכל להמשיך בפעילותה בדרכים אחרות או כי הנזק שייגרם לה אינו ניתן לפיצוי. לעומת זאת, מתן הסעד המבוקש עשוי לחשוף את הבנק לנזקים ולסנקציות, ואף לפגוע בשלום הציבור.

נוסף על כך, התייחס השופט לשיהוי בהגשת הבקשה. חסימת החשבון אירעה כשבעה חודשים לפני הגשת התביעה, וההימנעות הממושכת של העמותה מלנקוט הליכים משפטיים מחלישה את טענתה בדבר הדחיפות של הסעד הזמני.

[<< לחץ כאן לפסק הדין המלא](#)

בנקאות

האם ובאילו תנאים רשאי תאגיד בנקאי לחסום חשבון בנק כאשר קיים חשש ממשי לשימוש בו למימון טרור, ומהו האיזון הנדרש בין חובת הבנק לספק שירותים חיוניים לבין חובתו להגן על שלום הציבור ולנהל סיכונים?

רע"א 38430-08-24 אלקלוב אלרחימה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ (נבו 6.10.2024).

בית המשפט העליון (כב' השופט גרוסקופף) דן בבקשת רשות ערעור שהגישה עמותת אלקוב רחימה על החלטת ביהמ"ש המחוזי במסגרתה נדחתה בקשתה למתן סעד זמני בתביעה שהגישה נגד הבנק בעניין חסימת החשבון שלה. העמותה, הפועלת משנת 2016, ניהלה את חשבונה בבנק

אשראי חוץ בנקאי

האם חברה למתן אשראי חוץ בנקאי מחויבת לחשוף את מלוא העלות הכוללת של ההלוואה, כולל עמלות ודמי גבייה, לשם שקיפות מלאה בהתאם לחוק? ת"צ (מחוזי ת"א) 40724-11-19 הדר נ' אלבר קרדיט בע"מ (נבו 29.6.2023)

בית המשפט המחוזי בתל אביב דן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת אלבר קרדיט בע"מ, העוסקת במתן אשראי חוץ בנקאי לרכישת רכבים. המבקש טען כי החברה הפרה את חובות הגילוי לפי חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, בכך שלא חשפה ללקוחותיה את העלות הממשית הכוללת של האשראי, וגבתה עמלות ודמי גבייה שלא נכללו במסגרת הריבית המוצהרת – דבר שפגע בשקיפות המידע והוביל להטעייה באשר לעלות האמיתית של ההלוואות.

במהלך ההליך הושג הסדר פשרה, במסגרתו הסכימה החברה להשיב ללקוחותיה סכום כולל של 5 מיליון ש"ח כפיצוי בגין עמלות ודמי גבייה שנגבו. כב' השופט דורון חסדאי אישר את הפשרה, וקבע כי יש בה כדי להבטיח את עקרונות ההגיונות והשקיפות המחויבים בתחום האשראי החוץ בנקאי. בית המשפט הדגיש את חשיבות הגילוי המלא של העלויות הנלוות להלוואה לצורך הגנה על לקוחות ולהבטחת שקיפות בהתאם לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

מגבלות על מימוש משכנתא והליכי גבייה באשראי חוץ-בנקאי

רע"א 2302/24 א.ר.א.ב. בונוס בע"מ נ' בית מדרש גבוה לתורה (נבו 25.6.2024)

בפסק הדין דן בית המשפט העליון בבקשת רשות ערעור של חברת א.ר.א.ב. בונוס בע"מ, חברת אשראי חוץ-בנקאי, על החלטת בית המשפט המחוזי להעניק סעד זמני המונע את מימוש המשכנתא שנרשמה כבטוחה להלוואה שהעניקה למשיבה, עמותה ללא כוונת רווח. בשנת 2020 נחתם בין הצדדים הסכם הלוואה להעמדת מימון של 10.5 מיליון ש"ח, שהובטח באמצעות שעבוד נכס מקרקעין שבבעלות המשיבה. המשיבה פנתה בבקשה למנוע את מימוש הנכס, בטענה כי דרישות החוב מצד המבקשת חורגות מהחוב בפועל, באופן שמנע ממנה למחזר את ההלוואה ולסלק את חובה. בית המשפט המחוזי העניק צו מניעה זמני, בקבעו כי מאזן הנוחות נוטה לטובת המשיבה בשל הפגיעה האפשרית בפעילותה.

האם סעיף "אריכות הימים" בחוזה לפתיחת חשבון בנק משותף מקנה לבן הזוג הנותר זכות לפעול בחשבון ללא מגבלות לאחר פטירת השותף?

ת"צ (מחוזי מרכז) 53541-06-20 עמנואל נ' בנק לאומי לישראל בע"מ (נבו 6.9.2024)

בפסק הדין דן בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהגישה גב' דבורה עמנואל. המבקשת, תושבת בריטניה, החזיקה בחשבון בנק משותף עם בעלה המנוח בבנק לאומי וטענה כי הבנק הפר את סעיף "אריכות הימים" המופיע בחוזה לפתיחת חשבון בנק משותף. לטענתה, סעיף זה מקנה לבן הזוג הנותר זכות להמשיך לפעול בחשבון ללא כל מגבלה, לרבות משיכת מלוא הכספים בחשבון לאחר פטירת אחד השותפים, וללא צורך בהמצאת צו שיפוטי.

בית המשפט דחה את הבקשה וקבע כי סעיף "אריכות הימים" אינו מקנה לבן הזוג הנותר זכות בלתי מוגבלת לפעול בחשבון, במיוחד לא בפעולות חריגות כגון משיכת מלוא הכספים שנותרו בחשבון. הסעיף נועד, כך נקבע, לאפשר לבן הזוג שנותר להמשיך לנהל את החשבון לצרכים שוטפים וסבירים, וזאת בכפוף לחובת הזהירות של הבנק. כמו כן, נפסק כי על הבנק להפעיל שיקול דעת בכל מקרה, בעיקר כאשר מדובר בפעולה בלתי שגרתית.

עוד הבהיר בית המשפט כי הסעיף אינו מסדיר זכויות ירושה או בעלות בכספים שבחשבון ואינו מהווה תחליף לצוואה. כמו כן, צוין כי הבנק פעל בהתאם להנחיות רגולטוריות מבנק ישראל ולפסיקה קודמת, אשר הדגישו את הצורך של בנקים לבחון בקפידה בקשות חריגות מסוג זה ולפעול באופן זהיר ומושכל.

בית המשפט פסק, אם כן, כי סעיף "אריכות הימים" מאפשר לשותף הנותר לנהל את החשבון באופן שוטף, אך אינו מזכה אותו למשוך את מלוא הכספים בחשבון באופן מיידי ואוטומטי, מבלי שהוכח זכאות לכך בהתאם לדין.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור. בפסק הדין נקבע כי לערכאה הדיונית – בית המשפט של חדלות פירעון – נתון שיקול דעת רחב במתן הכרעות הנוגעות לשיקום חברות, במיוחד כאשר קיימת תמיכה מצד נושים מרכזיים בהסכם המכר. עוד נקבע כי במקרה זה לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי המצדיק את התערבות בית המשפט העליון, במיוחד לאור הצורך במימוש ההסכם במסגרת לוח זמנים קצר, כפי שנדרש על ידי הצדדים להסכם ועל מנת להבטיח את שיקום החברה לטובת כלל הנושים.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

האם יש לאפשר לחייב לחזור להליך חדלות פירעון למרות מחדליו, וזאת מתוך העדפת התכלית השיקומית של החוק?

עחדל"פ (מחוזי באר שבע) 26535-06-24 קזינץ נ' הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי מחוז הדרום (נבו) (18.10.2024)

בית המשפט המחוזי בבאר שבע דן בערעור שהגיש המערער על החלטת בית משפט השלום לבטל את הליכי חדלות הפירעון בעניינו. המערער, ויטלי קזינץ, ביקש לשוב להליך לאחר שלא עמד בתנאי הצו לשיקום כלכלי, אשר כלל תשלומים חודשיים והגשת דוחות כספיים. לטענתו, יש להעדיף את התכלית השיקומית של חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ולהעניק לו הזדמנות נוספת להשתקם למרות המחדלים.

בית המשפט המחוזי קבע כי הליך חדלות פירעון ושיקום כלכלי נחשב להטבה המוענקת בחסד המחוקק, וכי על היחיד המבקש להפיק תועלת מההליך לפעול בתום לב ולחשוף את מלוא הנתונים הכלכליים הנדרשים. בעניינו של המערער, נקבע כי הוא לא פעל בשקיפות ואף הסתיר הכנסות משמעותיות, דבר שהעלה חשש להעדפת נושים. על כן, נקבע כי המקרה אינו מצדיק התערבות בשיקול דעתו של בית משפט השלום, אשר הפעיל את סמכותו לביטול ההליך.

יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי, לפניו משורת הדין, העניק למערער הזדמנות נוספת להחזיר את ההליך למסלול, בתנאי שיסלק את הפיגורים בתשלומים ויעמוד בכל דרישות הדיווח בהתאם לצו השיקום שנקבע.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

המבקשת הגישה בקשת רשות ערעור על ההחלטה, בטענה כי צו המניעה פוגע בזכותה לפעול לגביית החוב, מה עוד שחלקו אינו שנוי במחלוקת. בית המשפט העליון קיבל את הערעור בחלקו במובן זה שצו המניעה האוסר על המבקשת לנקוט הליכי גביה נגד המשיבה, לרבות הליכי מימוש המשכנתא – יוגבל רק לגביית סכומים העולים על החוב שאינו שנוי במחלוקת.

נקבע כי מאזן הנוחות נחלש במקרים בהם מדובר בנכס עסקי המשמש כבטוחה במסגרת יחסי אשראי מסחריים ובנסיבות בהן אין מחלוקת בדבר תוקפה של המשכנתא שנרשמה לטובת המבקשת על הנכס ובדבר קיומו של חוב בלתי מבוטל, יש לתת משקל לאינטרס המבקשת לפרוע את חובה במהירות וביעילות.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

חדלות פירעון

האם לתובע, שהוא אחד מן המבקשים באישור תובענה ייצוגית, יש מעמד כנושה בהליך חדלות פירעון של החברה, ובמיוחד כאשר לא ניתן פסק-דין חלוט בתובענה הייצוגית?

רע"א 38900-10-24 עזרא נ' אולסיילקום בע"מ (נבו) (28.10.2024)

בית המשפט העליון דן בבקשת רשות ערעור שהגיש יוגב עזרא נגד החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, אשר קבעה כי אין למבקש מעמד של נושה בשלב הנוכחי בהליכי חדלות הפירעון של חברת אולסיילקום בע"מ. החברה, הפועלת בתחום המסחר האלקטרוני, נקלעה לקשיים כלכליים, והגישה בקשה לצו לפתיחת הליכים לשיקום כלכלי לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018. בעקבות זאת מונה נאמן לחברה, אשר הגיש לבית המשפט בקשה לאישור הסכם למכירת פעילות החברה לצד ג' – חברת לאסט פרייס בע"מ – תוך ציון שההסכם נועד למקסם את ערך נכסי החברה לטובת נושיה.

המבקש, שהיה חלק מן המבקשים בבקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד החברה בטענה לפגיעה בפרטיות לקוחותיה, טען כי עליו להיחשב כנושה בשל מעמדו בהליך הייצוגי וכי אישור ההסכם עלול לפגוע בזכויותיו. בית המשפט המחוזי דחה את טענתו וקבע כי בהיעדר פסק דין חלוט בתובענה הייצוגית, למבקש אין מעמד כנושה בשלב זה. בנוסף, בית המשפט המחוזי קבע כי תמיכת רוב הנושים בהסכם המכר מצדיקה את אישורו המהיר לשם קידום הליך השיקום.